

Lasten Hupainen Huwitus.

II.

Merewirta,

Suomentanut

Lapsille, siwistyksen ja tiedon awuksi, luettawaksi

E. L.

Kauniilla kuwilla warustettu.

Helsingissä,

Suomal. Kirjallisuuden Seuran Kirjapainossa, 1851

Öhmannin Kirjakaupan kustannuksella.

Imprimatur.

Borgå Domkapitel den 18 Junii 1851.

På befallning:

Clas Molander.

Jumala on maalle luonut jokija maata kastelemaan ja liikaa wettä maalta pois saattamaan, josta ne, jotka, joen rannalla eläwät, sekä ihmiset että luontokappaleet, suuresti iloitsewat. Kaunis ruoho kaswaa joen rannalla, puut hyötywät lihawiksi ja kalat rawitsewat ihmisiä, jotka weneillä ja lotjilla kulkewat Jumalan luomaa tietä, eiwätkä tarwitsse hewoista kuormaa wetämään. Onkin ylensä tuttu asia, kuinka joet maalla ilahuttawat läheisiä asukaita.

Mutta merenkin on Jumala luonut jokija, wesi kulkee ja juoksee meressäkin. Ei sitä kyllä joka meressä tawata, mutta kuitenkin muutamissa. Monen saaren ja likimmäisen rannan wälillä on nähtäwä, että kun meri syksyllä on mennyt jäähän, niin kuljetaan rannan ja saaren wäliä wielä weneellä joku aika jälkeinpäin, joka tulee siitä, että semmoisissa paikoissa kulkee wieno wirta, waikkei silmä sitä selitä. Suurissa ulkomerissä on paikoin hawaittu, että waikka tuulta ei ole ollenkaan, laiwat kuitenkin kulkewat edespäin, juuri kuin joella wene kulkee soutamatta wirtaa myöten alas, ja jos tahdot suoraan poikki joen soutaa, we-

tää wirta wenetta alas, mutta wasta wirtaa et jaksa ollenkaan soutaa. Samanlaisia wirtawesiä löytyy suurilla, aukeilla merilläkin erinäisissä paikoissa, ja semmoiset kuljettawat puita ja muita uiwia aineita muötänsä. Jäämeren saarimaat, joilla wilu ehkäisee puut kaswamasta, ja kesää ei kestä kun kolmeksi eli neljäksi wiikoksi, saawat polttopuunsa merenwirralta, jota lämpimämpien maiden rannoilta kantaa sinne maa-jokien ja wirtojen mereen saattamia puita.

Kerran paniwat merimiehet likellä Amerikan rantaa kirjan puteliin, tukkiwat suun kiinni ja wisasiwat sen mereen. Puteli kirjaneen löydettiin joku aika jälkeen kalamiehiltä Norjan rannoilla, ja siitä saatiin sekin tietä, kuinka kauwan aikaa merenwirta tarwitsee, kantaaksensa mitä kuta Amerikasta Norjan maan rannoille.

Olisi kyllä hywä asia monessa paikassa Suomenkin rantamailla, jos merenwirta sinnekin kuljettaisi puita, joita nyt pitää kalliisti ostaa, ja hywäpä jo on sekin, että niitä laiwoilla saapi sinne tuoduksi, sillä maisin wedettyinä olisiwat ne paljoa kalliimmat; mutta meidän rantoihin ei juokse merenwirtoja.

Elkäämme kuitenkaan kadehtiko niitä, jotka me-

renwirroilta saawat puunsa. Kateus on ainakin yksi kuin nuriseminen Jumalata vastaan, ja ilman sitä tulee meidän tietää, että Pohjaismeren saarien asukkailla, jotka sillä tawoin saawat puita, on kowin huonot metsät, hirwiän pitkä talwi ja muutenki kaikin puolin suuri kurjuus ja waiwallisuus.

Tämä nyt oli edellä käypä muistutus merenwirrasta; tästä lähdemme kertomaan, mitä Jumala kerran senlaisen wirran kautta toimitti.

Englannin summattoman suuressa pääkaupungissa Londonissa, joka kahdenpuolen Temsijokia raketuna, asutaan kahdelta miljuonalta hengeltä, se on kolmatta osaa enemmältä, kun koko Suomenmaa kaikin kaupunkinensa, siinä ei kauwan aikaa sitten elänyt siiwo leskiwaimo kahden poikansa kanssa, joita köyhyydessänsä koki elättää ja ihmisiksi kaswattaa. Wanhempi poika, joka jo oli pian mieheksi tulemassa, saatti tasaisella, ja ymmärtäwäisellä käytöksellensä ilon äitillensä ja oppi kirjamieheksi, mutta nuorempi oli wielä lapsi. Leski turwasi Jumalaan, piti huolta lapsistansa ja toiwoi niistä wanhan päiwän waraa itsellensä. Mutta toisin useinki toiwotaan, toisin käypi toiwotukset. Wanhempi poika tuli sairaaksi ja kuoli

wiimein pitkän sairastamisen jälkeen; walwomises-
ta, murheesta ja itkemisestä käwi äitikin tautiwuo-
teelle, josta pitkään aikaan ei parantunut. Wahwa
turwa Jumalan armoon ja rakkautensa toista poikaa
Jaakoppia kohtaan, joka wielä kaipasi äitin silmää
ja opetusta, yllä piti hänen woimiansa, kunnes to-
ki wiimein wirkeni. Siitä asti oli hänen alinomainen
huolensa poikansa kaswattamisesta, joka ei tahtonut
oikein menestyä. Äiti rukoili kyllä joka päiwä har-
taasti Jumalaa siitä asiasta, mutta neuwot ja opetuk-
set eiwät kuitenkaan paljo waikuttaneet; poika oli
kewyymielinen ja hillimätöin, ja jos wälistä lupasiki
wakautua, niin sitä ei kestänyt kauwaksi. Jaakopin
suurin wika oli kuitenkin tottelemattomuus, joka ai-
naki wetää lapsia synnistä syntiin ja saattaa heidät
wanhemmaksiki tultuansa kelwottomiksi ihmisiksi.
Oikian ihmisen, olkoon jos keisari eli kerjäläinen, ei
käy aina omaa mieltänsä noudattaminen, sillä mitkä
riidat, torat ja tappelut eiwät siitä syntyisi, jos jokai-
nen tekisi, kuin tahtoo? Sentähden pitää niin paljo,
kuin mahdollista, elää muillenki mieliksi; mutta joka
lapsena harjautuu itsepäiseksi, se wanhemmallakin
iällä tahtoo totutun tapansa pitää, eikä saa mieltän-

sä muutetuksi, jos vielä tahtoisiki, jota moni ei juuri yritäkään. Wanhalla äitillä oli raskas alituinen huoli pojan tottelemattomuudesta, joka waan kaswoi wuosi wuodelta suuremmaksi.

Pian oli Jaakoppi ynsein ja tottelemattomin lapsi koko piirikunnassa ja niin pahankurinen, että kaikki ymmärtäväiset wanhemmat kielsiwät lapsiansa hänen seuraansa menemästä. Äiti ei kyllä säästänyt nuhteita ja kuritusta, mutta niistä ei ollut apua; poika waan tuli päiwä päiwältä willimmäksi. Jaakoppi oli jo koko poika hutikka, ja joksiki piti hänen ruweta. Kirjanoppi oli hänelle warsin wastahakoista, jonka tähden äitinsä toimitti hänen puotipojaksi muutamalle mieswainajansa sukulaiselle. Mutta poika, äitinsä silmältä päästyä, wasta heittäysi oikein riiwatuksi. Missä waan tiesi pelattawan, juotawan, riideltävän ja tapeltawan, sinne hänki, kun suinki pääsi. Sitä elätätä piti hän, kunnes joutui wankihuoneesen ja tuomittiin hirteen warkaudesta. Esiwalta kuitenkin helpotti tuomion hänen nuoruutensa wuoksi, ja määräsi hänen kymmeneksi wuodeksi kauwas ulkomaalle wietäväksi, johon Englannissa, samoin kuin meillä Siperiaan, suurimpia pahantekiöitä wiedään.

Jaakoppi ei ollut pikaan käynyt äitinsä luona, johon ennen linnaan jouduttuansakin ei usein mennyt, eikä harwoinkaan, paitsi kun rahaa kättämään. Kun äiti raukka kuuli hänen kauhian rikoksensa ja sitä seuranneen tuomion, niin kyllä on arwattawa, kuinka hän suri, itki ja waikeroitsi lohduttamattomasti. Ainoa poika, ja seki sillä tawalla menewä! Wiele kerran, ennen kun hän oli pois wietawä, sai äitinsä luwan käydä häntä katsomassa. Muutama naapurin waimo talutti häntä wankihuoneesen, sillä pitkällinen suru ja itku oliwat niin wieneet woiman häneltä, ettei itsepäällensä enää kyennyt wähänkään pitemmälle matkalle. Siellä istui Jaakoppi raudoissa, wankiwaatteet päällä ja wahti owella. Päänsä oli alaspäin nuokuksissa, ei kuitenkaan katuwaisuuden tunnosta, waan törkiästä uneliaisuudesta; äitistään ei ollut millänsäkään. Tämän sydän oli pakahtua semmoisesta tuimuudesta; jalkansa ei enää kannattaneet häntä; hän kyykertyi maahan ja itki katkerasti. Sitte jälleen siksi woimia saatuansa, nousi hän jaloilleen ja läheni onnetointa poikaansa.

„Jaakoppi, Jaakoppi! sanoi hän, tämä on kyllä viimeinen kerta, kun minä sinun tässä ilmassa tapaan,

enkä nytkään kuin äitisi, waan kuin se, joka toises-
sa elämässä on todistama ja walittawa sinua was-
taan. Suurella tuskalla synnytin sinun; mieswainajas-
tani leskeksi jäänyt, kaswatin sinua työllä ja waiwal-
la köyhyydessäni. Lukemattomat yöt walwoin sinua
hoitaissa, ja toisina öinä piti minun kätteni työllä ela-
tusta sinulle hankkia. Kuule Jaakoppi ja muista, et-
tä minä kerran kaikkietäwän Jumalan edessä tulen
todistamaan sinua vastaan, jossa ei käy salaaminen
pienintäkään, waan täytyy kaikki, jos kuinka suurel-
la sydämensä kiwulla, ilmi tuoda. Ja tämä on silloin
minun todistukseni: siitä asti, kun wähänkin rupe-
sit ymmärtämään, on suurin ja alituinen huoleni ollut,
johdattaa sinua hywälle tielle ja kiinnittää sydäntäsi
Jumalan pelkoon ja rakastamiseen, enkä myös laimin-
lyönyt äitin tawalla nuhdella ja kurittaa sinua. Monet
wuodet oli ainoa rawintoni paljas leipä, jota kyyne-
leilläni liotin, kyyneleillä, jotka vuosiwat sinun tähte-
si. Katso! näin kehoissa ryysyissä olen kauwan käy-
nyt, jotta saisin sinun päällesi jotain parempaa waa-
tetta; mutta woi kuin jo oletkin waatetettu, wangin
puku päälläsi! Nyt annan sinulle wielä mitä isä wai-
najaltasi wihdoin wiimeiseksi on jälillä: katso tuossa

on se Pyhä Raamattu, josta monet monituiset vuodet olen saanut ainoan iloni ja lohdutukseni. Pidä se aina rakkaimpana ja kalliimpana tawaranasi, sillä siitä ainoastansa taidat saada apua ja voimaa, kääntyä synnin tieltä ja päästä ijankaikkisesta kadotuksesta, joka ilman epäilemättä on osaksesi joutuwa. Muista myös se, että kun Jumalan tuomiopäiwänä tästälähin tapamme toinen toisemme, minä silloin olen kysywä, mitenkä sinä olet käyttänyt tätä isä wainajasi perintöä ja äitiraukkasi ainoata ja kalliinta tawaraa.“

Jaakoppi näytti ikään kuin wähän liikutetulta, joko häpiältä, wai katumuksen mieleltä; posket hiukan punertuiwat, mutta silmään ei tullut wesi pisarata. Kuitenki tarttui hän äitiänsä käteen ja sanoi: „elä sure äiti! kyllä mä tästälähin elän paremmin.“

Äiti oli myönyt kaikki, mitä hänellä löytyi, wanhhat sänkywaattensaki, ja saanut sillä wähäsen rahaa kokoon. Sen antoi hän nyt pojallensa, laski kätensä hänen päänsä päälle, itki ja rukoili hartaasti, että Jumala ottaisi hänen armoihinsa. Yksi wankihuoneesen tullut kersantti oli kuullut kaikki ja tullut siitä paljo enemmin liikutetuksi, kun poika olikaan. Hän sanoi nyt olewan ajan hywästi jättää ja äitin palata ko-

tiinsa, jonka siis täytyi erota pojastansa ei toiwollakaan, että enää eläwin silmin näkisi hänen.

Jonkun ajan oli Jaakoppi alakuloisna ja vielä laiwalenki tultua, jolla häntä ja muita maasta wietäwiä pahantekiöitä saatettiin Temsijokea alas mereen, oli hän waiti ja nurruksissa. Siellä tarjosi yksi hänen entisistä roswokumppaleistansa, joka nyt myös oli saman tuomion saanut, wiinaa hänelle. Ensittäin Jaakoppi ei ottanut sitä vastaan; mutta wanha paha tapa, wiinamyrykyn wiettelewä maku ja seuralaistensa pilkkasanat saivat hänen pian muutetuksi, että otti ja ryyppäsi usiampiaki ryyppyjä, ja koko helwetin tuli, jota äitin kyyneleet oliwat tukahuttaneet, riemahti taas uudelleen palamaan. Sillä rahalla, jonka äiti hänellen oli koonnut ja antanut, osti hän wiinaa, joi itse ja juotti kumppaleillensa.

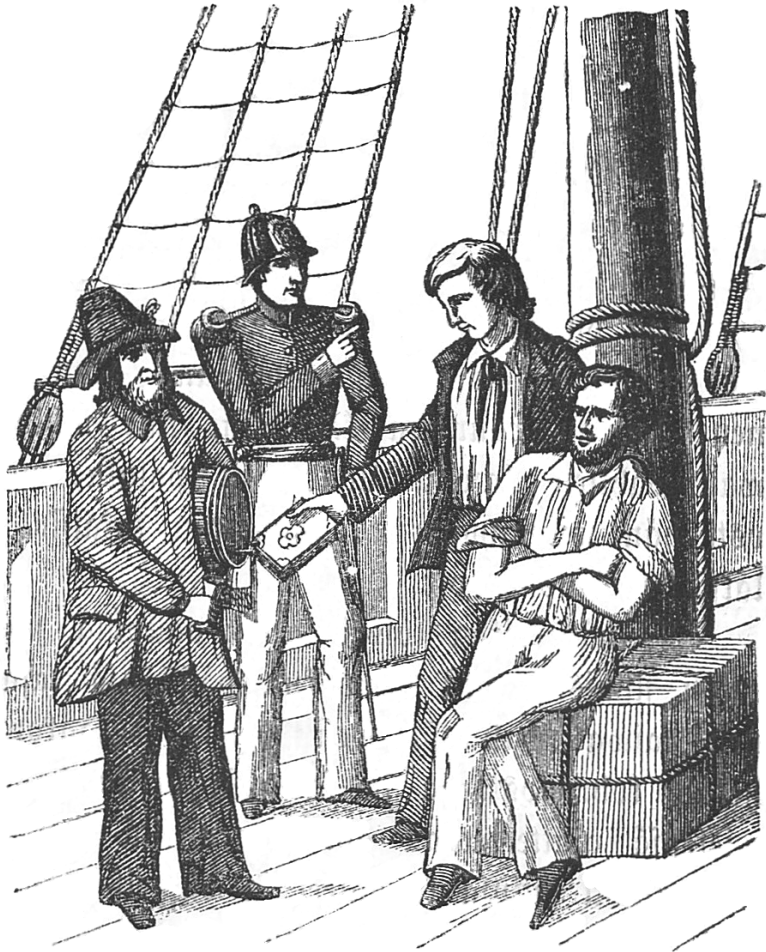
Laiwa wiipyi usiampia wuorokausia rannalla purjetuulta odottamassa, ja sillä ajalla tuli Jaakoppi samantlaiseksi kun ennenkin, jos ei pian pahemmaksi. Sen toteen näyttää seuraawakin kauhia työ. Päiwällä ennen laiwan rannalta lähtöä myi hän tuoppiin wiinaa ja muutamaan kopeikkaan rahaa vanhempain-

sa ainoan perinnön, sen raamatun, jonka lehdet äiti huolissansa monin kerroin oli kyyneleillensä liottanut. Raamatussa oli hopiaiset ha'at, jotka oliwat jostain arwosta wiinamyyn silmissä, muuten se siitä ei kyllä olis monta kopeikkaa antanut.

Sama Kersantti, joka linnassa oli kuullut äitin waroitukset ja nähnyt hänen antawan ainoan tawaransa, raamatun, Jaakopille, näki nytkin, kuinka tämä muutamaan wiinaryyppyyn ja rahakopeikkaan menetti saman kalliin lahjan. Hän hämmästyi ja miltei oikein kauhtunut semmoisesta törkiästä huimuudesta, kiiwastui Jaakopille ja muistutti hänellen äitinsä wiimeisiä erosanoja. Pian hawaitsi hän kuitenkin olewan yhtä, jos puhui puullen eli Jaakopille, sillä tämä wiinapäissään ei älynyt mitään. Kun hänen, laiwan rannalta lähtiessä, tuli muiden wankiwahtien kanssa Londoniin palata, niin osti hän wiinanmyyjältä raamatun takaisin ja läksi sen kanssa pois.

Wähän aikaa loiski laiwa aalloilla, maa katosi silmistä, eikä ollut kun päällänsä tasainen taiwas, allansa wesi wetelä. Jaakoppi heräsi kohmelostansa ja samassa heräsi hänen mielensä ajattelemaan äsken men-

neitä päiviä: hän muisti äitinsä kyynäleet ja viimeiset sanat; muisti myöskin Kersantin nuhteet, ja kaikki se teki hänen lewottomaksi. Kyllä nyt katui katkerasti raamatun myymistensä, ja olis vaikka sormen kädestänsä antanut, jos sillä olis woinut sen jälleen lunastaa; mutta sepä mahdotointa – hän merellä, raamattu Londonissa, johon hänellä ei ollut toiwomistaakaan takaisin päästä, kentiesi jos milloinkaan. Näiltä ajatuksilta waiwattiin hän niin, ettei yölläkään saanut unta silmiinsä. Kukapa olis pari päiwää ennen arwoinnut näin käywän, kuin nyt kuitenkin käwi. Hänen kowa, tunnotoin sydämmensä tähän asti ei ollut huolinut mistään, ei Jumalasta, eikä äitistensä, mutta nyt tunsi se yhtäkkiä suuren ikäwöimisen niin Jumalan sanaa kuin äitiänsä kohden, ja omatunto waiwasi häntä kowasti sekä muusta, että liiatenki siitä, kun oli köyhän äiti-raukkansa ainoan ja kalliimman tawaran wiinaan menettänyt, sen raamatun, jonka äiti tähän asti oli kuin silmäteränsä säilyttänyt, ja joka keran ehkä olisi hänenki paremmaksi tehnyt. Monella Englannin laiwalla on se kaunis tapa, että merimiehet, jotka muuten kyllä wähän Jumalan sanasta huolivat, pyhäpäiwinä lukewat raamattua. Sitä kuuli nyt

Jaakoppiki mielellään, ja wedet oikein wuotiwat silmistänsä. Kun ikään joku lukia wähäksi ajaksi jätti raamatun, niin rupesi Jaakoppi lukemaan, ja waikka entiset pahanteko-kumppalinsa nytkin eiwät säästäneet herjaussanojansa, niin hän heistä ei ollenkaan huolinut, puhuiwat mitä tahansa. Olikin ilkein heistä siksi sairas, ettei kyennyt pilkkaamaan, waikka kyllä oli ihme hänestä, mitenkä tämä, joka ennen oli walmis kaikkiin pahoin töihin, nyt kiihtyi niin hartaasti Jumalan sanaa lukemaan ja sitä toisilta kuulemaan.

Laiwa purjehti lounaista ilmaa, ja oli jo Afrikan kohdalla, kun kuudennella wiikolla nousi hirwiä myrsky, katkaisi mastot ja täytti laiwan wedellä. Kolme päiwää oli laiwa aalloin wallassa, yötä wasten neljännettä särkyi se karia wasten palasiksi. Ken waan uida saattoi, pyrki lautain ja palkkein päälle, toiwossa niillä henkensä pelastaa, ja myös Jaakoppi oli muuttaman laiwan palasen päälle joutunut. Ei hän tietänyt, ketä muita hänen kansansa sillä kappaleella oli, sillä yö oli niin pimiä ja aallot kohisiwat niin hirmuisesti, ettei woinut mitään nähdä eikä kuulla.

Päiwän koittaissa näki Jaakoppi samalla laiwan palasella olewan kaksi muuta miestä. Toinen oli suu-

ri Sotaherra, joka oli ulkomaalle asioitansa toimittamaan mielinyt, toinen laiwan merimiehiä, joka haak-sirikossa oli ison haawan päähänsä saanut ja nyt oli warsin woimatoim. Kun Sotaherra hawaitsi, kuinka surkiassa tilassa merimies raukka oli, pyysi hän Jaakoppiaki häntä auttamaan ja hänen haawojansa sitomaan. Molemmat repiwät he sitte palasia waatteistansa irti ja sitoivat niillä hänen haawansa. Sotaherra, joka jo oli wanhemmalla ikäpuolella, oli niinä hirmuisina päiwinä, ennen laiwan särkymistä, saksanwiinalla woimiansa wahwistanut, ja hänellä sattui wieläkin puteli samaa ainetta taskussa olemaan, jolla pyysi wirwoittaa puolikuollutta merimiestä, paraiten kuin taisi.

Tuuli lauhtui wähitellen ja keskeltä taiwaslakea alaspäistawa päiwä kuiwasi pian heidän märjät waatteensa. Mutta olipa heillä murhetta muustakin, kun waatetten kuiwamisesta: koko ympäristöllä eiwät nähneet muuta kun aawan meren, ei yhtään henkeä kaikista hätätowereistansa laiwalla. Arwattawasti oliwat kaikki muut meren pohjassa, paitsi heitä kolmea, jotka wielä oliwat hengissä. Eiwät myös tietäneet, kuinka etäällä maa-ranta oli, kun sitä mistään

ei siintänytkään. Hätä-aikana myrskyssä siitä ei ollut tarkkaa laskua pidetty; nyt oli se warsin mahdollointa. Mutta linnuista, jotka lentivät ilmassa, arweliwat maan ei kowin kaukana olewan, joka maa myös ei taitanut olla muu kun Afrikan maa.

Jaakoppi meri-asioista ei tietänyt mitään, jonka tähden herra ja merimies kahdenkesken neuwotellivat, millä tawalla pääsisivät maapuoleen. Ruokaa heillä ei ollut rahtuakaan, ja kuuma päiwän helle teki heidät ilmankin melkein kykenemättömiksi. Jos waan kolmen päiwän sisässä ei tulis apua, niin tuskin heissä olis neljännen näkiätä.

Herra oli merimiehelle aikalomasta tilkan wiinaa antanut, joka siksi wahwisti häntä, että wiimein kykeni istualleen. Siinä, joka suunnalle katseltuansa, sanoi hän: „kuulkaa, minusta näyttää, kuin idässä päin siintäisi maa, sinne pitää meidän pyrkimän, jos tahdomme henkiin jäädä.“ Pian hoksasiwat toisetkin siellä päin maan siintävän, mutta kuinka taisiwat he sinne päästä ilman airotta ja purjeetta?

Merimiehellä oli onneksi iso puukko taskussa; sen otti hän, käski Jaakopin auttamaan itsiänsä, ja saiwat pian kolme pientä laiwan palasesta irti, joista tekiwät

parin airoja, ja sitte miehet soutamaan. Kolmannen pienen kohottivat mastoksi, ja siihen waatteitansa purjeeksi; sillä tuuli puhalsi maata wasten. Kaikki soutivat, minkä suinkin jaksoivat; wanha herrakin otti usein aivot haawoistansa sairaan merimiehen kädestä. Kulkikin lautta hywää wauhtia edespäin, mutta kun oliwat soutaneet ja purjehtineet muutamia tii-
moja, puistahti merimies päätänsä, nosti airon w-
destä ja sanoi: „herra! meidän yrityksemme on pe-
rästi tyhjä; jos meillä olis waikka parikymmentä sou-
tajata ja kaikkein parahimmat purjeet, niin emme
kuitenkaan pääsisi maapuoleen. Me olemme joutu-
neet merenwirtaan ja se wiepi meidät mieltänsä myö-
ten, kunne tahtoo. Maa on meistä jo itäpohjasessa
ja etäämpänä, kun milloin sen ensin hawaitsimme.
Näettehän kuinka meriruohoja uipi wieressämme ja
tuntuu se kättäkin wasten, kuinka wesi kulkee wirta-
na.“

Sillä kohdalla, missä miehet oliwat likellä Afrikan
maata hädässä, on wäkewä merenwirta, joka yhdessä
wuorokaudessa kulkee 30 meri-penikuormaa, s. o. 20
tawallista penikuormaa edespäin. Samaa matkaa ei
saisi wasten wirtaa kuljetuksi, ei kolmessa wiikossa,

jos tuuli olis kuinkin myötäinen.

Merimies raukka tunsi aikansa jo olewan lähellä jättää tämä mailma, jonka tähden ei enää toiwonut maalle kuolemaankaan pääsewänsä. Raskaasta työstä oli kaikki woimansa menettynyt, ja haawa päässänsä teki hänelle kauhian tuskan. Hän nakkausi pitkällensä lautalle ja toiset istuiwat wesissä silmin hänen wieressänsä, eiwätkä woineet millään tawalla auttaa häntä. Herran wiinakin oli jo loppunut, jota sairaan mieli ei enää tehnytkään. Wälittäin huokasi hän raskaasti ja kyynäleet wuotiwat silmistä, minkä kowaksi tottuneen merimiehen silmistä woiwat wuottaa. Sotaherra, sääliwäisyyden tunnolta liikutettuna kysyi, niinkö hänen päässänsä oli kowa tuska, johon merimies wastasi: „kyll’ on, herra kulta, tuska päässänikin, mutta wielä suurempi tuska on minulla sydämmessä. „Wähän ajan päästä lisäsi hän siihen, sanoen: „en minä kyllä pelkää kuolemata. Puolentoista wuotta sitten lahjoitti eräs herra Bedfordin kaupungissa minullen aika hywän jumalan-sanaisen kirjan. Sitä minä ensittäin silmäilin sieltä täältä ajan kuluksi, mutta wiimein tuli se minulle mieluisemmaksi, että lu’in usiammat kerrat läpi, ja sain siitä rohkeuden

kuolla, milloin waan Jumala minua täältä kutsuisi, tietäin että synnit owat minullen anteeksi annetut, ja että minä tulen tyyneen satamaan, jossa myrskyt ei enää nakkele laiwaa; mutta kuitenkin tekee yksi asia sydämmeni kuolema-hetkellä lewottomaksi.“

„Mikä asia se sitte on, kysyi herra, joka sinua niin waiwaa ja rasittaa.“

“Oh armas herra! wastasi merimies, kotiin jäi minulta sokia sisar ja wanha kiwuloinen äiti. Nuoremalla iältäni tein minä heille paljo surua, ja saatin heidät ilkeydelläni waiwaisiksi. Ennen merelle lähdettyäni olin minä isä wainajani jälkeen suutarina, ja tuhlasin pahoissa seuroissa kaiken perityn tawaran.

Äiti ja sokia sisareni kyllä sekä nuhteliwat minua että rukoiliwatkin, mutta minä wastastn heitä kowilla sanoilla ja rasingin heitä monella tawalla. Wähä ennen tälle matkalle lähdettyäni käwin heitä hywästi jättämässä. Minä tartuin heitä käteen ja sanoin: „raktaat äiti ja sisareni! antakaa minullen anteeksi, että minä olen teitä niin pahasti kohdellut. Nyt kun olen sitä ajattelemaan tullut, kadun minä kaikesta sydämestä entistä elamätäni, ja olen wakaasti päättänyt tästä lähin ruweta paremmin elämään. Rukoilkaa te-

kin Jumalaa, että hän auttaisi minua aikomuksessani ja antaisi minullen kaikki pahat tekoni anteeksi, ja te kanssa antakaa anteeksi!“ Äiti wastasi: „oh rakas Wilhelmi! minä olen sinulle jo kaikki anteeksi antanut, ja uskon todella, Jumalan sinulle myös anteeksi antawan;“ sitä samaa wakuutti minulle sokia sisareni, ja lähteissäni heidän luotansa itkiwät molemmat suurella äänellä, ja äitini puhui wiimeisiksi sanoiksensa; „jos, Wilhelmi rukka, tässä mailmassa en enää näkisi sinua, niin toiwon sinun kerran taiwaassa tapaawani; Jumala olkoon sinun apunasi ja hywästi siunatkoon sinua!“ Siitä kyllä, armas herra! näette minun ei tarwitsewem epäillä äitini ja sokian sisareni anteeksi antamuksesta; mutta kuitenkin waiwaa se minua, että tiedän nyt kuolewani, ennen kun pääsin wielä kerta rukoilemaan heitä siitä, että unhottaisiwat kaikki ne kärsimiset, joita minä heille huimuudessani saatin.“

Herra oli itsekin waka ja jumalinen mies, ja lohdutteli merimiestä, kuin paraiten taisi. Hän lupasi myös, jos Jumala häntä auttaisi kotiin, itse mennä merimiehen äitin ja sisaren luotsi, joiden nimet ja asuntopaikan sai merimiehellä kuulla, ja kertoa heille sen,

mitä nyt häneltä oli kuullut.

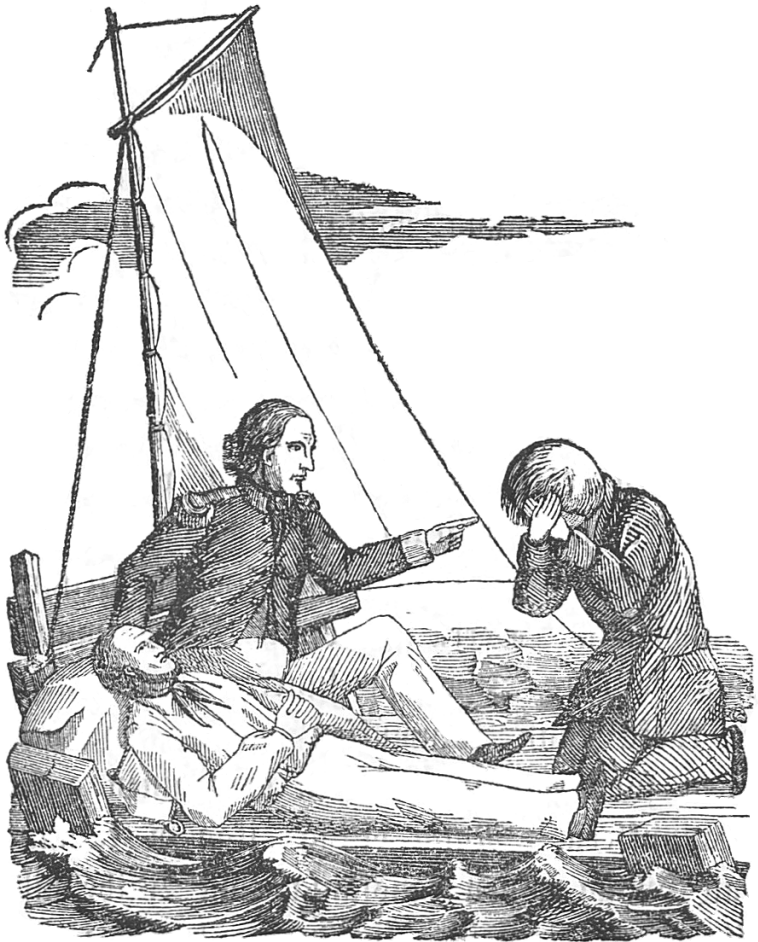
„Oi hyvä herra! sanoi siihen merimies, pitäkää lupauksenne muistossa, ja kun te tulette sinne, niin sanokaa heille näin: “Wilhelmi kuoli merellä ja puhui juuri kuolemaisillansa, että hän tiesi Jumalan ottawan hänen armoihinsa, mutta teille käski hän sanoa ja rukoilla, että te myös antaisitte hänellen anteeksi kaikki pahat, mitä hän teitä vastaan on tehnyt.“

Jaakoppi kuuli joka sanan ja hänen sydämmensä tuli kokonaan rauhattomaksi. Joka sana kuolewan merimiehen suusta tuntui hänelle kuin miekalla pistäminen. Hän vielä ei tähän asti ollut oikein ajatellut, kuinka kauhian pahasti hän oli omaa äitiänsä vastaan itsensä käyttänyt; nyt sitä ajatellessaan rupesi hän oikein äänellä itkemään. Eikä hän olisi itkuansa häwennyttä, jos olisi vaikka koko mailma näkemässä ollut. Jonkun ajan katkerasti itkettyänsä sanoi hän: „kyll’ olet sinä, Wilhelmi, onnellinen, kun tulit äitiltäsi anteeksi anomaan ja saamaan kaikki rikoksesi häntä vastaan; minä olen paljo ilkiämpi äitiäni vastaan ollut. Sen kirjan, minkä wieras herra Bedfordin kaupungissa lahjoitti sinulle, pidit sinä kallii-

na ja rakkaana, mutta minä onnetoin, minä myin wiinatuoppiin ja muutamaaan rahakopeikkaan äitini kalliimman tawaran, sen raamatun, jonka hän hywästi jättäissänsä antoi minulle, ja joka oli hänen ainoa omaisuutensa.“

Itku esti hänen enemmän puhumasta. Merimies olisi jotakuta siihen wastaukseksi sanonut, mutta ei saanut pääнкиwulta kieltänsä kääntymään. Herra muistutti häntä muutamilla sanoilla Jumalan suuresta laupiuudesta, kosta tunsi katumuksen tunnon nousneen hänen sydämmeensä, joka on ensimmäinen askele parannukseen. Mutta pitkää aikaa ei tainnutkaan puhua hänen kanssansa, sillä Wilhelmillä nähtävästi ei enää ollut monta hetkeä jälillä. Ja yöllä ennen ja nyt uudesti oksetutti häntä kowasti, josta hän tuli aiwan heikoksi. Oksentamisen jälkeen walkeni hän kaswoilta ja kuoleman tuskan hiki nousi hänen otsaansa. Herra kysyi, kuinka hänen kanssansa oli; Wilhelmi pani kädet ristiin rintansa päälle ja wastasi hiljaisella äänellä: „jo on rauha kädessä.“

Ne oliwat hänen wiimeiset sanansa. Päiwä meni maille, ja kuumaa päiwän hellettä seurasi kolkko, wi-

luinen yö. Kuolewata Wilhelmiä kyllä peitettiin purjeella, ja Jaakoppi antoi wielä oman takkinsa peitteen lisäksi, mutta kuitenkin wärisi hänen ruumiinsa kowasti. Wiimeisellä illan walolla näkiwät kumpikin, kuinka rauhan kuwa loisti hänen kaswoissansa, waikka olikin suu wilusta wähän winossa. Koko yön istuiwat likellä häntä, ja Jaakoppi koki sekä hengittämällä että omain kättensä wälissä lämmitellä hänen käsiänsä. Herra luki aikalomasta sopiwiä rukouksia ja wirren wärsyjä, silla waikka Wilhelmi ei, enää woinut puhua, niin taisi hän kuitenkin kuulla. Kylmän yön perästä alkoi lopulta päiwä koittaa, mutta silloinpa tuli kylmä wielä kowemmaksi. Wilhelmillä oli jo silmät ummessa, otsa kylmä ja kaswot waaliana; päiwän noustessa erosi henki hänestä.

„Meidän ystäwämme on jo lopettanut tuskansa“, sanoi herra, ja pyhkäsi kyynäleitä silmistänsä. Wähän ajan päästä lisäsi hän siihen ja sanoi: „kaikillen ei ole suotu semmoista lähtöä täältä, kun Wilhelmi wainajalle, että epäilemättä tulewat taiwaasen. Omalla woimallansa sinne ei pääse kenkään, mutta siinä kalliissa ja pyhässä kirjassa, joka oli sinun äitisi ainoa omaisuus, ja jonka hän sinulle hywästi jättäissä antoi,

siinä neuwotaan ja selitetään, millä tawalla sinne on päästäwä. Sentähden, jos Jumala sinua wielä auttaa maalle ja kristityin pariin, niin koe wiipymätta laittaa itsellesi se kirja, ja siitä tutkia, mitenkä taitaisit pelastaa itsesi hengellisestä haaksirikosta, joka hukuttaa sielunkin, koska tällä nykyisellä, jossa nyt olemme, ei ole waltaa, kun ainoastansa ruumiille, jolla ei ole suurta arwoa, jos loppuu wähän ennemmin eli myöhemmin. Jumala on minun auttanut siihen maalliseen tilaan, että olisin woinut saada, mitä waan mieli tekee, mutta paljo enemmin tulee minun häntä siitä kiittää, että hän on pannut halun sydämmeeni noudattaa hänen mieltänsä rakkaudella, pelwolla ja wapistuksella. Ja sen halun sain minä siitä kirjasta, joka oli sinun waiwaisen äitisi ainoa turwa ja tawara. Siitä ajasta löydän minä aina ja joka paikassa tykönäni sen omaisuuden, joka on korkiampi, kalliimpi ja rakkaampi, kun kaiken maailman kulta ja tawarat, jota wesi ei hukuta, tuli ei polta, warkaat eiwät saa warastetuksi: se on ilo ja rauha Jumalassa, jota ei kenkään käsitä, kellä sitä itsellä ei ole.“

Mutta nyt jättäkämme kuollut kumppalimme Jumalan rauhaan ja haudattamme hänen ruumiin-

sa aaltoihin, sillä aallot owat kuolleen merimiehen hauta. Katsahda wielä kerran, kuinka koko hänen kaswonsa loistaa kuin rauhan turwana; onnelliset ja autuaat, jotka hänen laillansa uskossa täältä eriäwät!“

Herra luki wielä muutamia rukouksia ja siunauksia; sitte lykkäsiwät he ruumiin lautalta mereen ja pian oli se aalloilta peitetty.

„On nyt aika tullut pitää huolta itsistämmekin, sanoi herra, mutta ennen kaikkia pitää minun saada nukkua pari tiimaa. Walwo sinä sillä ajalla, kyllä minä taas sitte walwon wuorostani, ja sinä saat lewätä. Mutta jos sattuisimme jonkun luodon eli karin likelle tulemaan, niin herätä silloin minuakin.“

Herra pani nyt pitkäksensa maata, ja Jaakoppi kääri purjetta hänelle pään alaiseksi, ja istui hänen wiereensä päiwän puolelle, ettei liika lämmin rasittaisi häntä.

Muutamaksi tiimaksi jäi nyt Jaakoppi ihan yksinäisiin ajatuksiinsa. Se, ketä hän nyt rakasti ja kunnioitti enemmän kun hän tähän asti oli ketään rakastanut ja kunnioittanut, sotaherra nimittäin, makasi raskaassa unessa ja Wilhelmi, jonka ruumista wirta kuljetti, wielä sitäkin raskaammassa; Jaakop-

pi yksin walwoi. Mutta han walwoi nyt hengellises-
tikin. Se entinen hengellinen uni oli peräti paennut,
ja niinkuin hän jälestäpäin kertoi, rukoili hän nyt en-
simäisen kerran kaikesta sydämmestansa, ja rukoi-
li armoa ja synnin anteeksi antoa Jumalalta. Huo-
no kyllä oli ruumiillinen tilansa: ennen haaksirikkoa
oli hän pumpannut ja muuta työtä tehnyt, että kä-
det oliwat raukiana ja rakkoja täynnä; jano waiwa-
si kowasti, että kieli, suulaki ja kurkku oliwat yhteen
kuiwamassa; nälkä jäyti watsassa ja silmänsä oliwat
kauwan walwomisesta kipiät ja tursuneet. Kuitenkin
tunsi hän nyt senlaisen rauhan ja riemun tykönänsä,
josta hän ennen ei ollut uneksiakaan taitanut.

Aikansa nukkuttua heräsi herra ja käski Jaakopin
wuoronsa nukkumaan. Hän nukkuikin heti paikal-
la ja makasi kun kuollut, mutta puolenpäiwän jäl-
keen herätti herra hänen, ja suurella työllä hänen
walweelle saatua sanoi hän: „mielelläni olisin anta-
nut sinun kauwemmin lewätä, mutta nyt on welwol-
lisuutemme kokea pelastaa itsiämme. Katso, kuinka
Jumala on antanut wirran kantaa meidät likelle maa-
ta, että tuolla ei kowin kaukana mäet ja metsät lois-
tawat silmiimme. Mutta wielä likempänä owat nuot

suuret karit, joita aallot hirmuisesti pieksävät; siinä on nyt temppu, mitenkä pääsemmä ilman lautan särkymättä niistä siwu.“

Airoilla kokiwat wiimeisillääkin woimillansa ohjata lautan kiwistä siwuitse, ja kun ne ei olleet juuri paraassa wirrassa, waan wähän syrjempänä, niin Jumalan awulla onnistuiwat siinä työssänsä, ja puolen tiiman päästä oliwat siitä waarasta pääsneet.

Jano ja nälkä raukaisiwat nyt Jaakoppia niin kowasti, että tuskin saatti pystössä olla. „Tee, kuin minäkin, sanoi herra, niin suurin tuska menee yli.“ Samassa riisui hän waatteet päällänsä, piti niitä wähän aikaa wedessä ja puki jälle päälle. Jaakoppi teki samalla tawalla ja tuli pian tuntemaan huojennuksen tuskasansa.

„Suolaista, katkeraa meriwettä, sanoi herra, ei taida kukaan juoda janonsa sammuttamiseksi, sillä se saattaa hirmuisen watsan kiwun, mutta märjistä waatteista wetää iho ainoastansa selwän weden sisäänsä ja wirwoittaa ihmisen janossa. Monta merimiestä olisi tämmöisissä tiloissa jo janoon nääntynyt, jos eiwät olisi ymmärtäneet sillä henkensä säilyttää, että usein kastiwat waatteensa meriweteen.“

Wäkewä wirta kuljetti heitä yhtäläiseen likemmä rantaa, joka jo wiheriöitsi heidän silmissänsä. Lähin paikka, johon myös wirta ajoi heitä, oli pienoinen saari, jonka wieressä ja takana oli toisia samanlaisia saaria, ja palasen matkaa etempänä itäänpäin näkyi manner-ranta.

Sillä puolella saarta, johon wirta käwi, oli kari ja muutamia yksinäisiä kiwiä edessä. Hengen ehdolla pyysiwät näistä siwu päästä, mutta kaikki yrityksenä oli tyhjä, kun yhtäkkiä tarttuiwat kiinni, eiwätkä enää saaneet lauttaa liikkeelle. Rantaan oli wielä wirstan paikoilla ja päiwä oli lopulla; aallot pieksiwät ja työntiwät lauttaa yhä kiintiämpään, ja uhkasiwat sen lopenkin särkeä; muutamia lautoja oli jo kyljestä irti lähtenyt.

„Pidä nyt waan huolta itsestäsi, sanoi herra Jaakopille, ja katso, kuinka pääsisit hengissä maalle, ja sieltä wielä kerran äitillesi lohdutukseksi. Minulla ei enää ole toiwoakaan maalle pääsemisestä, kun olen kowin tottumatoim uimaan, ja tottuneempanakin en siihen kykenisi wanhalta, rauenneelta ruumiiltani.“

„En suinkaan, wastasi Jaakoppi, minä teitä jätä; ennen kun sen teen, olen walmis waikka kahdesti

kuolemaan. Ja jos muuta ei oliskaan, kun surma edessä, niin kuolokamme sitte yhdessä. Lautta meidän nyt täytyy jättää tähän ja yrittää päästä tästä toiselle karille, siitä kolmannelle. Ehkä wesi ei olekaan sywempi, kun minkä kahlaamalla pääsemme. Neljästä, wiidestä karista yli päästyämme olemme kuiwalla maalla.“

Niin arweli Jaakoppi ja herra myöntyi seuraamaan häntä. Rinnasta asti wedessä käyden pääsiwät toiselle ja kolmannelle karille. Mutta siinä loppuiwat herralta wiimeisetkin woimansa. „Wielä kerran, sanoi hän, rukoilen sinua: heitä minä tähän, ja koe yksin päästä maalle! Jos löydät asukkaita saarella, niin korjaa minua sitte niiden awulla!“

Mutta Jaakoppi kiitollisuudesta ja rakkaudesta herraan kiinitetty wastasi: en millään muotoa, armas herra, minä saata teitä tähän jättää. Yö on joutumassa päälle, ja muutaman tiiman sisässä taitaisi wesi nousta ja hukuttaa teidät. Se on myös tietämätöin, onko saarella asukkaita ja myös tietämätöin, saattaisinko minä teitä sitte korjaamaan päästä. Sentähden nouskaa minun selkääni, ja minä koen kantaa teidät maalle niin hywin, kuin woin.“

Rakkaus lisäsi voimia Jaakopille. Arwattawasti se ei olisi kellään muullakaan huokia työ ollut, kantaa lihawata miestä seljässään, saatikka näljästä, janosta ja raskaasta työstä rasittuneella Jaakopilla. Joka seuraawalla karilla lepäsi hän wähän aikaa ja läksi sitte kuormansa kanssa uudelleen weteen, kunnes viimein päivän laskuaikana sai hänen onnellisesti saaren rannalle.

„Kiittäkämme nyt ensimmäiseksi työksi Jumalata, joka meidät wielä hengissä siitä hädästä auttoi,“ sanoi herra ja lankesi polwillensa maahan. Jaakoppi raukan kädet ja jalat wapisivat kowasti raskaasta kantamisesta, kuitenkin lankesi myös hän polwillensa, kiitti Jumalata kaikesta sydämmestä ja tunsi siitä saawansa uuden wirwoituksen ruumiisensa. Olikin hänellä syytä, kiittää Jumalata ei ainoastansa ruumiin, waan sielunsakin pelastuksesta.

Molemmat läksiwät nyt astua toikaroimaan edemmäksi, herra Jaakoppia wasten nojaten. Parin sadan askeleen päästä löysiwät hetteen eli lähteen silmän; woi sitä herkullista wirwoitusta, kun siitä saiwat, niin kauwan janoa kärsittyänsä. Wähän edempänä löysiwät pellon, jonka halki hywin tallattu polku saat-

ti heitä edespäin. Wähän matkaa käytyänsä näkiwät puusta tehdyn ristin kuwan pellolla. „Jumala olkoon kiitetty, huusi herra, me olemme kristittyin ihmisten mailla, eikä willi-pakanain, jotka ehkä taitaisivat meidät suuhunsa syödä.“ Samassa näkiwät talonkin, joka jo ulkoapäinkin näytti kun Euroopalaisten huonerakennus. Sen asukkaat oliwat wanhaa Hispanjan sukua, ja kielen murre heillä usiammasta kielestä seoitettu. Herra oli jo ennenkin paljo maita kulkenut, ymmärsi heidän puheensa puolittain, ja taisi myös itse selittää heille, mistä hädästä ja onnettomuudesta äsken oliwat pääsneet, pyytäin heiltä ruokaa ja apua.

Isäntä lupasi mielellänsäkin auttaa heitä, antoi heille wähäisen ruokaa – kauwan nälkää kärsineillen ei sowikaan paljo yhtäkkiä antaa, sillä se tappaisi heidät paikalla – sitte asetti hän heidät makaamaan.

Jaakoppi nukkui heti, ja makasi seuraawaan aamuun asti raskaassa unessa. Mutta kuinka häntä eikö huoletuttanut, kun hän aamulla herätessänsä näki arwossa pidettävän, rakastetun haaksirikkokumppalinsa sairaana, ja niin heikkona, ettei ollenkaan woinut wuoteelta nousta. „Kyll’ on tämä yö ollut pitkä minulla, sanoi herra; wanhan ruumiini piti

wiimein raueta, mutta minä uskon kuitenkin, Jumalan ei salliwan sitä surua sinulle, että sinun täytyisi jättää minun wieraalle maalle.“

Mikä Jaakopilla muutamia wiikkoja ennen olisi ollut mahdollinta, nimittäin sairaan hoitaminen, se oli hänelle nyt aiwan mielenperäistä työtä; yhtäläiseen istui hän sairaan wieressä ja palweli häntä, millä waan taisi. „Oh! olisinko minä ennen, ajatteli hän itsekseen, tällä tawalla huolta kantanut wanhasta, waiwaisesta äitistäni, elikkä jos Jumala auttaisi minua wielä kerran hänen luoksensa, woi kuinka mielelläni enkö nyt tahtoisin häntä lapsellisella rakkaudella palwella ja huojentaa hänen waiwojansa wanhoilla päiwillään, jos kohta onkin mahdollinta palkita hänelle kaikkia niitä itkuja ja kärsimistä, joita entisellä elämälläni hänelle laitin.“

Ehkä herra makasi sairaana wuoteella, ja Jaakopilla oli kyllin hänestä huolta ja murhetta, niin tuli heidän kuitenkin kiittää onneansa, että oliwat niin hywään paikkaan joutuneet. Talon isäntä oli heidät hywästi vastaan ottanut ja antanut heille, mitä tarwitsiwat. Herra lahjoitti muutamia päiwiä jälkeen isännälle kulta-uurinsa kiitollisuuden osotteek-

si ja sanoi: „teillen on töissäanne hywä kello tarpeellinen, sairas sitä ei tarwitse, sentähden ottakaa se joksikin palkinnoksi hywydestänne meitä kohtaan.“ Mutta sen hyvän isännän piti pian mannermaalle lähteä, jossa hänellä oli toinen talo, ja siellä usiampia kuukausia wiipyä. Talouden asiat jäiwät siksi ajaksi erään mulatti-naisen huoleen. Mulateiksi sanotaan niitä ihmisiä, joiden wanhemmat owat, toinen walkeiapintaista kansaa, toinen mustapintaista murjainin sukua. Mutta kun isäntä oli pois lähtenyt, niin alkoi sairaan herran ja onnettoman Jaakopin elo tulla paljo waikiammaksi. Ensin tiedusteli uusi emännöitsiä, eikö heillä olisi kulta-uuria hänellenkin antaa, sillä sen, minkä isäntä oli saanut, oli hän myötänsä wienyt. Kun heillä waiwaisilla haaksirikon alaisilla ei ollut uuria eikä mitään muuta lahjusta hänellen antaa, niin kohteli hän heitä kowin tylsty ja nuriamielisesti. Jaakoppi rukoili, että antaisi edes sairaalle herralle mitä tämä tarwitsi, mutta nainen wastasi, ettei hän ollut tottunut milloinkaan laiskoja pötkiä huoneessansa suwaitsemaan; jos siis tahtoisi ruokaa itsellensä ja sairaalle, niin olisi hänelle paras lähteä pellolle ja raataa.

Kun Jaakoppi oli nämät kovat sanat herralle ker-
tonut, wastasi tämä ja sanoi: „elä huoli, Jaakoppi, sii-
tä mieltäsi pahaksi panna! kyllä minä tulen hoita-
jattakin toimeen, ja tällä saarella on kowa puutos
työwäestä. Mene siis ja auta talon wäkeä töissän-
sä, minkä jaksat; sen tahdon itsekin, jos tulen jäl-
len terweeksi woimiani myöten tehdä.“

Hywällä mielellä lähti Jaakoppi nyt työlle, ja raa-
ti otsansa hiessä aamusta iltaan. Kun herra parani ja
emäntänainen määräsi tällenkin kaikenlaisia toimi-
tuksia, riennätti Jaakoppi omaa päiwätyötänsä niin
että pääsi auttamaan kowan onnen kumppaliansa.
Jaakopin ripsas ja joutuisa työnteko lepytti jälle pian
emäntänaisen, ettei heiltä kielletty mitä tarwitsiwat.

Pyhäpäiwän tultua oli Jaakopilla suuri ikäwöimi-
nen lukea Jumala sanaa, johon hänellä nyt ei kuiten-
kaan ollut tilaa, kun kirjoja ei löytynyt talossa, ei min-
kään kielistä. Woi kuinka katkerasti ja sydämmelli-
sesti eikö hän nyt katunut sitä kauhittawaista työtän-
sä, kun oli waiwaisen äitinsä ainoan perinnön, sen
hänelle matka-ewääksi annetun raamatun niin on-
nettomalla tawalla häwittänyt, ja usein rukoili hän,
että Jumala wielä kerran laittaisi hänelle tilan raa-

matun lukemiseen. Hänen rukouksensa tuli kuulluksi pikemmin, kun toiwoikaan. Kerran käski emäntä-nainen häntä aitan parwesta wääntiätä noutamaan. Siellä näki hän orsilta rippuwan euroopalaisen pukukerran ja muutamia sota-aseita seinillä, ja siinä loukossa, kusta etsi wääntiätä, löysi hän yhden kirjankin. Hän aukasi sen ja näki suureksi iloksensa sen olewan Englandin kielisen raamatun.

Kirja toisessa kädessänsä kiiruhti hän tupaan ja rukoili emäntä-naiselta lupaa, saada sitä kirjaa pyhinä ja joutohetkinä lueskellaksensa.

Emäntä-nainen naurahti hänen innollensa ja sanoi: „sen kirjan sinä kyllä saat omaksesikin, jos tästälähin teet työtä niin hartaasti ja uskollisesti, kun tähän asti; meillä on se kirja aiwan joutawa, kun ei kukaan ymmärrä sitä lukea. Usiampia vuosia sitte särkyi eräs laiwa likellä tätä saarta, ja siitä löysimme sen kirjankin.“ Jaakoppi tuli siitä sangen iloiseksi ja raati työn-ajan, jos mahdollinen, wieläkin hartaammasti kun ennen, jolla miellytti emäntänaisen päivä päiwältä leppiammäksi heitä kohtaan. Joutohetket ja warsinkin pyhäpäiwät ei hän tuskin syömä-ajaksikaan jättänyt raamattua kädestänsä. Mi-

tä enemmän hän luki, sitä selwemmäksi tuli se hänelle, ja mitä itse ei ymmärtänyt, sen selitti herra hänelle mielellänsäkin. Tähän asti oli hän aina epäillyt suurten synteinsä ja rikostensa anteeksi saamisesta, mutta nyt tuli hän siitakin asiasta wakuutetuksi, ettei enää ollenkaan epäillyt. Nyt wasta tuli hän oikein ymmärtämään, missä sokeudessa hän tähän asti oli ollut, ja aiwan uusi elämä aukeni hänen eteensä. Se merenwirta, joka särkyneestä latwasta kuljetti häntä saarelle, oli nyt tullut hänelle Jumalan armowirraksi, joka johdatti häntä entisestä pakanallisesta elämästä uuteen kristilliseen elämään.

Kun Jaakoppi entisessä elämässään oli työntekoon tottumaton, niin alkoi hänen ruumiinsa muutamain wiikkokautten perästä waipua ja raueta. Usein ajatteli hän ja pelkäsi iltaan asti ei kestäwänsä, mutta wäänsi kuitenkin uskollisesti työtä tehdä, jos kuinka suurella ruumiin pakolla. Eikä ainoasti raskas työnteke, mutta Afrikan maan kuumuuskin näännytti häntä kowasti, että weri wälimmiten juoksi nenästä, ja lopulla ei tahtonut yölläkään ruumiinsa pakottamiselta lepoa saada.

Kaiken sen hawaitsi herra ja koki itsekin auttaa

Jaakoppia, jota tämä ei kuitenkaan suwainnut, sillä hän kunnioitti ja rakasti herraa warsin kuin uutta isäntää. Herra lohdutti häntä ymmärtäväisillä puheillansakin ja sanoi:

„Kyllä niinä kymmeninä vuosina, joksi ajaksi sinua tuomittiin ulkomaalla olemaan, et olisi tullut sitä waiwaa näkemään ja rasitusta kärsimään kun näinä kymmeninä wiikkokausina, jotka tällä saarella kohta olemme olleet. Sentähden uskonkin, että sinä jo täysin määrin olet kärsinyt sen laillisen rangaistuksen entisestä pahasta elämästäsi, ja ettäs Jumalan awulla wielä pääset wanhaa äitiäsi lohduttamaan.

Muutamana pyhä-iltapuolena istui Jaakoppi puun warjossa ja luki raamattuansa, kun yhtäkkiä kuuli kotimaan kieltä selkiästi ja isolla äänellä puhuttawan. Hän käänsi päätänsä ja näki herran ja kaksi muuta herrasmiestä hänen kanssansa lähestywän häntä. „Nyt, Jaakoppi! sanoi wanha herra, on meille pääsinpäiwä tullut. Tässä likellä on Englandin laiwa ankkurissa, ja Indian maalta tulewa lähtee se kotia niin pian kuin maan on raitista wettä tarpeensa tältä saarelta saanut. Wielä päälle päätteeksi on laiwan Kapteini wanha ystäwäni.“

Se sanoma ei kuitenkaan ilahuttanut Jaakoppia; surullisella mielellä wastasi hän: „teillä kyllä, hywä herra, on pääsinpäiwänne likellä, mutta kuinkas tohtisin minä, semmoinen suuri pahantekiä, wastoin lakia ja tuomiopäätöstä lähteä kotimaalle?“ Herra wastasi: „ei nyt muuta, kun lähde waan matkaan! kyllä minä kotiin tultuamme tahdon wastata puolestasi. Ja toiwon myös Jumalan awulla saattawani niin laittaa, että Esiwalta osoittaa armon sinulle, ja sinä saat jäädä kotiin.“

Se wene, joka laiwasta lähetettiin heitä noutamaan, toi myötänsä jonkun rahasumman, jonka wanha herra oli pyytänyt kapteinin lainaamaan hänelle. Siitä jakoi hän hywästi jättäissä pieniä lahjoja emäntä-naiselle ja muulle talonwäelle, jotka kyllin olisiwat palkinneet heidän elatuksensa, jonka saarella ollessansa oliwat saaneet, jos sitä eiwät työllänsä olisikaan ansainneet. Tulikin emäntä-naisen ja muun wäen mieli siitä niin hywäksi, että itkusilmin jättiwät hywästi ja saattiwat heitä rannalle, kussa wene odotti.

Molemmat oliwat nyt hywällä Englannin laiwalla, jonka kapteini otti heitä leppiästi vastaan ja kohte-

li heitä ystävällisesti koko matka-ajalla. Laiwa kulki myös onnellisesti ja läheni Englannin rantoja.

Mutta nyt siirtykämme katsomaan Jaakopin wanhaa äitiä Londonissa. Sen jo olemme maininneet, että Kersantti oli Jaakopin piplian, jonka hän äitiltänsä oli hywästi jättäissä saanut ja iinaan menettänyt, wiinan kauppiaalta ostanut. Londoniin tultuansa tiedusteli hän wankiwartialta, missä Jaakopin äiti asui, ja siitä tiedon saatuansa riensi hän piplia kädessä sinne ja sanoi: „katso tuossa on sinun ainoa tawarasi jälleen! Se oli liian hywä kelwottomalle pojalles; sentähden waihetti hän sen wiinaan, jonka paremmin tiesi, mihin se kelpaa.“

Se kowa sanoma koski niin äitin sydämmeen, että meni kokonaan näännyksiin ja tupertui lattialle maahan. Ei olisi luullut enää wettä hänen silmissänsä löytywän, mutta wieläkin pursui niistä runsaasti kyynäleitä, kun wiimeinenkin toiwo Jaakoppi pojas-tansa oli kadonnut. Hämmästyneenä seiso i hywäntahtoinen kersantti hänen wieressänsä ja ei tietänyt, mitä hänen piti tekemän. Wiimein sanoi hän: „Jumala wahwistakoon ja auttakoon sinua, waiwainen leski; minä en woi sinua auttaa. Mutta minä tulen kohta

jälleen.“ Sen sanoi hän ja läksi ulos.

Kersantti juoksi kotiin waimonsa luoksi, joka myös oli hywäntahtoinen ihminen ja mielellään autti toista hädän ja puutteen-alaisia, kun waan taisi. Hän elätti itsiänsä waatetten pesulla, ja oli itsekin köyhässä tilassa. Heti riensi hän miehensä kanssa Jaakopin äitiä katsomaan, ja kun tämä wielä makasi pian tunnotoinna, poikkesi hän likellä asuwaa lääkäriä etsimään, joka olikin kotona ja walmis sairaan luoksi tulemaan. Kersantilta kuultuansa, miten sen laita oli, sanoi lääkäri: „raskaasta työstä ja murheesta, kuin myöskin kehnosta rawinnosta on hän niin heikoksi tullut, ettei hänelle lääkityksistä ole warsinaista apua. Mutta minulla on yksi tuttawa rouwa tiedossa, joka on pyytänyt minua ilmoittamaan hänelle, jos missä tapaisin semmoisia hätään tulleita, joita hän waroillansa ja kanssakärsiwällisyydellänsä taitaisi auttaa. Sama rouwa on juuri-paras lääkäri tälle sairaalle, ja hälle lähetän sanan kohta kotiin tultuani.“

Niin teki myös tohtori, laitti sanan rouwalle, joka parin tiiman päästä tulikin tämä, ja nähtyänsä, mitä sairas ruumiinsa puolesta tarwitsi, laitti hänelle paremmat makuuwaatteet, ruokaa ja juomaa, lohdut-

ti häntä sitte kristillisillä puheilla Jumalan isällisestä huolenpidosta, jonka etsiwäinen armo usein saapi suurimmatki syntiset parannuksen tielle johdatetuksi, jonka tähden hänenkin Jaakoppinsa vielä mahdollisesti taitaisi kääntyä ja parantaa itsensä. Semmoista hywyttä ja kanssakärsiwällisyyttä ei vielä kukaan ollut Jaakopin äitille koko hänen leski-päiwinänsä osoittanut, mutta semmoista tarwettakaan hänellä ei ollut tähän asti ollut.

Kahdeksan kuukautta oli jo kulunut siitä ajasta kun äiti oli pojaltansa hywästi ottanut ja oli jo myös sanoma ennattänyt tulla siitä, että laiwa, jossa Jaakoppi muiden pahantekiäin kanssa kulki, oli särkynyt, ja että koko laiwa-wäki luultawasti oli meren pohjassa. Sen kuultuansa itki Jaakopin äiti katkerasti ja rukoili Jumalaa poikansa puolesta kyynäleet silmissä hartaasti.

Mutta samaan aikaan, kun sanoma haaksirikosta ennätti tulla, tuli Indiasta palaawa laiwakin Londenin haminaan ja mainittu sotaherramme ja Jaakoppi siinä laiwassa. „Kun sinulle nyt annettaisi lupa kotimaalle jäädä, niinkuin minä toiwon, sanoi herra Jaakopille, niin minkä elatuskeinon ottaisit sinä itselle-

si?“ „Minkä muun, kun palveluksen, vastasi Jaakoppi; työtä tekemään olen nyt tottunut, enkä uskokaan työnteon kotimaalla olewan niin raskaan, kuin kuumassa Afrikassa. Uskollisella ja uutteralla työnteolla luulisin woiwani saada ja ansaita jotain wanhalle äitilleniki, ettei tulisi nälkää kärsimään, jos hän vielä on elossa.“

„Se on kaikki hyvä, sanoi herra, ja pellon wiljelystyötä taidan minä huokiasti laittaa sinulle, jos tahdot.“

Kaupunkiin tultua käski herra Jaakopin seurata itseänsä kotitaloonsa, joka oli suuri, komia kiwikartano, ja jossa herran omaiset ja palveliat werrattomalla ilolla ottiwat häntä vastaan, warsinkin kun jo oliwat peljänneet hänenkin mereen hukkuneeksi. Herra terwehytti heitä leppiästi ja osottain Jaakoppia sanoi hän heille: „tuossa on minun weteen hukkumasta pelastajani.“ Sitte kertoi hän heille kaikki sen, mitä jo edellisestä kirjoituksesta tiedämme.

Herran rouwa ja sukulaiset kiittiwät nyt ilokyynäleet silmissä Jaakoppia, joka koskaan ennen ei ollut tuntenut tykönänsä sitä tytywäisyyden tuntoa, kun hänelle näistä kiitoksista läksi.

„Täksi päiväksi jäät sinä tänne, sanoi herra, kylä minä teen paraani sinun edestäsi, että toiwon annettaman sinulle luwan kotimaalle jäädä; huomena käymme äitiäsi katsomassa.“

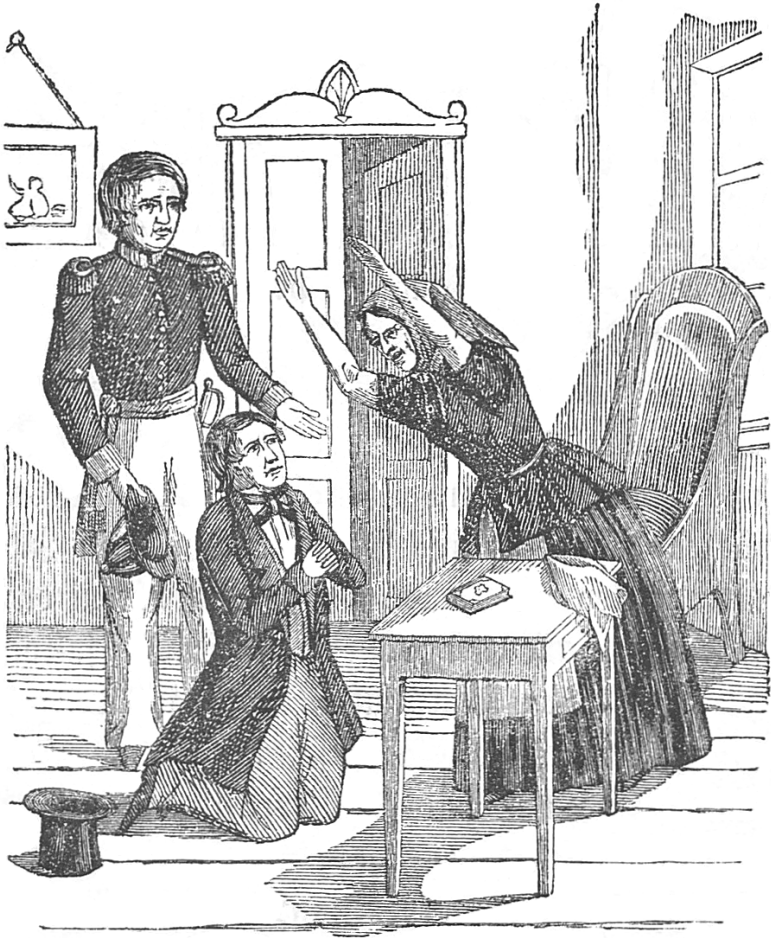
Jaakopille annettiin eri tupansa asua ja vielä samana päivänä sai hän herralta uudet waatteet kuin myöskin täyden rahakukkaron. „Ne saat sinä, sanoi herra, joksikin palkinnoksi henkeni pelastuksesta weden hädässä; kun huomena tapaat äitisi, niin anna niistä osa hänellenki!“ Kun herra oli kowin korkiassa wirassa ja kuninkaaltakin tuttu, niin sai hän pian toimitetuksi sen, että Jaakopillen annettiin lupa olla ja liikkua Londonissa, kunnes hänen asiansa tulis uudelleen tutkituksi.

Päiwällä jälkeen, se oli pääsiäispäiwänä käski herra Jaakopin istua kanssansa waunuihin. Ensin ajoivat kirkkoon, jossa sydämmellisellä hartaudella kiittiwät ja ylistiwät Jumalala, joka kaikkina aikoina ja erittäinkin wiimeisessä weden hädässä niin ihmeellisesti oli heidän henkensä säilyttänyt, ja myös rukoiliwat, että hän wastedes armollisesti warjeleisi heitä niin ruumiillisesta kuin hengellisestä hädästä, etteiwät kiusaukset milloinkaan saisi heitä oikialta

tieltä wietellyksi.

Kirkosta ajoivat suoraa tietä Jaakopin äitin luoksi, josta herra oli tiedon saanut, että vielä eli. Herra astui ensin yksinään sisään ja tervehti häntä leppiästi. Sitte sanoi hän: „minä olen kuullut teidän olewan Jumalala pelkääwäisen ihmisen, jonka ainoa turwa ja ilo on Jumalan sanassa. Myös olen kuullut teidän pahantapaisesta pojastanne, jonka oikeus on tuominut maalta hyljättäväksi. Mutta jos nyt eli toiste sama poika ilmestyisi jälle ja sanoisi: „äiti, minä olen kauhiasti syntiä tehnyt Jumalata ja sinua vastaan, mutta anna minullen anteeksi kaikki murheet, itkut ja huokaukset, jotka minä olen sinulle saattanut!“ – niin taisitko unhohtaa ja anteeksi antaa ne?“

„Woi olisiko Jaakoppi poikani vielä elossa?“ huusi äiti, johon herra wastasi: „onpa kyllä, ja hän elää nyt ei ainoasti ruumiinsa, waan sielunsakin puolesta, sillä hän on löytänyt Jumalan armon ja kääntynyt entisestä pahasta elämästänsä uuteen elämään, joka Jumalan mielen jälkeen on.“ Samassa aukeni owi ja Jaakoppi lankesi polwilleen äitinsä jalkoihin. Nyt loppui leskiraukan tuskapäiwät; hän löysi jälle kadonneen poikansa, ja sai siitä vielä päälliseksi wanhan

päiwänsä turwan.

Uskollisella toimellansa ja takauksellansa sai herra niin käytetyksi, että Jaakoppi wapautettiin siitä tuomiosta, jonka jälkeen hän olisi ollut jälle maasta pois wietäwä. Herralla oli maakartano ei kaukana Londo- nista, ja sen antoi hän kokonaan Jaakopin halttuun. Sinne muutti Jaakoppi wanhan äitinensä ja eli siellä onnellisesti ja koko piirikunnalle esimerkiksi. Monta huikentelewaista nuorukaista johdatti hän oikial- le tielle, ja kukapa olisi tainnut heitä paremmin joh- dattaa, kuin hän, joka ennen oli ollut pahin heistä ja perin pohjin tunsi kaikki wietellykset, jotka wetäwät nuorta kansaa harhateille ja saattawat sitä onnetto- maksi.

Herra ei myös unhottanut, mitä hän Wilhelmi wai- najalle weden hädässä oli luwannut. Hän läksi muu- taman päiwän päästä siihen kaupunkiin, jossa Wil- helmin äiti ja sokia sisar eliwät, ja lohduutti heitä hywillä puheilla ja kauniilla kertomisella Wilhelmin wiimeisistä hetkistä ennen kuolematansa. Ja kun hän oli warakas mies, niin antoi hän heille ison summan rahaa, jolla taisiwat huoletta elää edespäin. „Ottakaa

ja pitääkää se, sanoi hän, niinkuin Wilhelmi wainajan perintönä. Wiimeisillä woimillansa laittoi hän meil-
le aivot ja purjeen lautallemme, ja sousti meitä siksi
että merenwirta otti ja saatti meidät pelastuspaikal-
le. Ilman hänettä olisimme kaikki hukkuneet meren
pohjaan.“

Nyt olemme toden mukaan kertoneet, mitenkä Ju-
mala haaksirikon ja merenwirran kautta johdatti Jaa-
kopin kadotuksen tieltä uuteen elämään, ja siihen lo-
petamme kertomisen toiwotuksella, että kyllä moni
tämän luvia seuraisi Jaakopin esimerkkiä ja tulisi hä-
nen kaltaiseksensa parannuksen tielle jouduttuansa.